

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

У статті розглядаються сучасні тенденції розвитку соціального забезпечення та соціальної роботи в Європейському Союзі. Розкриваються питання адаптації та зміни системи соціального забезпечення та функцій соціальної роботи у зв'язку з новими світовими викликами у країнах-членах ЄС: світова економічна криза, біженці та мігранти з Афганістану та Сирії, екологічні зобов'язання країн-членів ЄС, старіння населення, тощо.

Ключові слова: соціальне забезпечення; соціальна робота; соціальна держава; цінності; Європейський Союз.

Соціальна сфера займає вагомe місце в Європейському Союзі. У 2012 році витрати Європейського Союзу на соціальне забезпечення дорівнювали 40 % від всіх витрат інших країн світу на зазначену сферу. У той самий час у 2014 році частка ВВП ЄС дорівнювала 24 % світового ВВП. Проблеми останніх років: світова економічна криза, війни в Афганістані та Сирії, екологічні зобов'язання країн-членів ЄС, старіння населення тощо змусили ЄС переглянути наявні системи соціального забезпечення та функції соціальних працівників, які реалізують соціальну політику країн.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням дослідження європейського наукового простору приділяли увагу Богуславська А., Гордієнко М., Крeмiнь В., Луговий В., Сисоева С. та інші. Дослідженнями соціальних проблем та питань соціального забезпечення в країнах Європейського Союзу займалися такі вчені як: Антропов В., Вебб М., Велборн П., Іноземцев В., Коровкін А., Лескошек В., Лонец В., Отто В-Ю., Прохоров Б., Шевчук П., Шутаєва О. та інші.

Постановка проблеми. Нові виклики, з якими ЄС зіткнувся в останнє десятиріччя (світова економічна криза, сучасні трансформаційні процеси в Східній Європі та на Близькому Сході) не були повністю висвітлені в сучасній науковій літературі. Зважаючи на інтеграцію України в європейський простір, а отже можливу адаптацію сфери соціального забезпечення до європейських стандартів та цінностей, а також економічні та політичні зміни в країні, ґрунтовного вивчення потребує новітній досвід, процеси використання та адаптації підходів до соціального забезпечення та соціальної роботи в Європейському Союзі.

Метою роботи є аналіз та систематизація сучасних тенденцій розвитку соціального забезпечення та соціальної роботи в Європейському Союзі.

Виклад основного матеріалу. Європейський Союз є політико-економічним об'єднанням 28 країн. Країни-члени Європейського Союзу мають різну історію, особливі політичні, економічними та юридичні системи, що пояснює їх повільне залучення до загальної тенденції уніфікації підходів до соціального захисту та соціальної роботи. Різні умови в середині країн-членів в свою чергу обумовлюють наявність різних систем соціального захисту населення та існування різних підходів до визначення професійних ролей та функцій соціальних працівників.

Слід зазначити, що розвиток соціальної роботи в Європі відбувається в межах «Європейської соціальної моделі», яка була створена у 1957 році з підписанням Римських договорів. Модель характеризувалася розвинутою системою соціального захисту, який був заснований на принципах солідарності, рівності та соціальної згуртованості [8].

У межах Європейського Союзу існують регіональні відмінності в імплементації зазначеного підходу, зокрема, у наданні соціальних послуг. Так, в межах ЄС існують чотири моделі надання соціальних послуг: Скандинавська модель, яка базується на принципах універсальності, де провідну роль у наданні соціальних послуг відіграє держава; модель сімейного догляду у Середземноморських країнах (Греція, Кіпр), де відповідальність покладається здебільшого на сім'ю та близьких; модель Беверіджа (або «перевірки потреб») у Великобританії та Ірландії, де держава винаймає організації, які надають допомогу та соціальні послуги; Північноєвропейська субсидіарна модель (Німеччина, Австрія, Нідерланди), де велику роль відіграють неурядові організації, які отримують державну підтримку у наданні допомоги [17]. Деякі дослідники виділяють ще п'яту модель – Транзитарну (Перехідну), яка характерна для країн Східної Євро-

пи, які нещодавно приєдналися до ЄС (наприклад, Польща або Литва). Країни з зазначеної моделі намагаються змінити та вдосконалити вже існуючі підходи до надання допомоги згідно капіталістичних принципів, при цьому орієнтуючись на національні традиції та пріоритети [16]. Проте нові виклики, з якими зустрічається Європейський Союз (світова економічна криза, наплив біженців, спроби виходу країн-членів з ЄС, тощо) постійно випробовують існуючі підходи країн-членів до реалізації їх соціальних моделей. Існує думка, що всі вищеперераховані моделі, які використовуються в ЄС є застарілими та потребують серйозних змін або взагалі заміни на нові. Адже вони з'явилися майже 50 років тому, коли населення ЄС було гомогенне, а економічна ситуація – відносно стабільна.

Як зазначають Іен Бегг, Фабіан Мушовель та і Робін Ніблетт, Європейська «соціальна держава» повинна постійно узгоджувати три складові, які змінюються: капіталізм, справедливість та демократія. Вони зазначають, що «вільна ринкова економіка має вроджену тенденцію до нерівності доходів і нерівності розподілу економічної влади, в той час як демократичний уряд прагне поширити політичну владу більш рівномірно і просувати поняття соціальної рівності» [4]. Більше того, вказується на «трилему» Дені Родріка, згідно якої існує взаємна несумісність між глобальною економічною інтеграцією, національною державою та демократією. Він наголошує на тому, що тільки два елементи з трьох можуть одночасно бути підтримані та добре існувати [4]. Згідно Ніколаса Барра, «Соціальні держави» виконують декілька важливих функцій, а саме:

- функція «Робіна Гуда» – перерозподіл ресурсів від більш благополучних членів суспільства до тих, хто має матеріальні труднощі або може зазнавати «соціальні ризики». Під соціальними ризиками розуміється скрутне матеріальне становище, відсутність житла або неможливість його придбання, перебування у статусі неповної сім'ї, ізоляція людей похилого віку від інших членів їх сімей або родичів, тощо. В державах існують та створюються інститути і механізми, які допомагають запобігти або захистити від соціальних ризиків «шляхом надання допомоги бідним, забезпеченням соціальним житлом, перерозподілом доходів і скороченням соціального відчуження, ... захищають від необгрунтованого звільнення і забезпечують права для тимчасових працівників» [4].

- функція «скарбнички» – у державі створюється надійна система пенсійного забезпечення, яка дозволяє громадянам уникати соціальних труднощів.

- функція соціальних інвестицій – держава інвестує в людський та соціальний капітал, наприклад, можливість перебування дітей у дитячих садках, державну систему освіти від початкового шкільного рівня до університетського, додаткове навчання поза роботою, наявність податкових пільг, пов'язаних з роботою, тощо [4].

Що стосується ЄС, то його соціальні цілі ЄС були окреслені у статті 3 Договору про Європейський Союз (2007), а саме:

- сприяння добробуту всіх народів;

- досягнення повної зайнятості і соціального прогресу;

- боротьба з соціальною ізоляцією та дискримінацією, а також сприяння соціальній справедливості і захисту, рівності між жінками і чоловіками, солідарності між поколіннями і захисту прав дітей.

Також у статті 9 Договору про функціонування Європейського Союзу (2007) зазначається, що «у визначенні та здійсненні своєї політики і діяльності Союз бере до уваги обов'язки, пов'язані зі сприянням високому рівню зайнятості, гарантії адекватного соціального захисту, боротьбі із соціальною ізоляцією, а також високому рівню освіти, підготовки і захисту здоров'я людини».

У 2010 році почала використовуватись Європейська стратегія 2020, ціллю якої було створення умов для розумного, сталого та інклюзивного розвитку, а саме зменшення кількості людей, які знаходяться в зоні ризику бідності та соціальної ізоляції. У 2015 році соціальний захист був визначений як «інтегральна частина високоінклюзивної, високопродуктивної та високопрацеспроможної соціальної ринкової економіки» [5]. Проте було визначено дві проблеми, які існують для соціального забезпечення: криза та старіння населення. Одним з шляхів вирішення проблем було запропоновано соціальні інвестиції, як підхід до збільшення ефективності та результативності діяльності [5].

Спільному розумінню цінностей та підходів до реалізації соціальної роботи також сприяє ціннісна база та етичні кодекси соціальних працівників, які є досить схожою серед країн-учасниць Європейського Союзу. На законодавчому рівні в Європейському Союзі існує «*social acquis communautaire*» («соціальний доробок спільноти»), який включає закони ЄС, принципи, декларації та міжнародні договори, які визначають соціальну політику ЄС. Основною метою *social acquis* є уніфікація та адаптація регіональних законодавств держав-членів ЄС щодо їх соціальної політики [3, с. 19–26; 16].

У Європейському Союзі соціальна робота та діяльність соціального працівника регулюються Європейською соціальною хартією (1996), де зазначено, що людина має право на соціальне забезпечення (стаття 12); право на соціальну та медичну допомогу і відповідні державні і приватні служби (стаття 13) та право на отримання послуг соціального забезпечення (стаття 14) [2].

Ще одним кроком до уніфікації міжнародних підходів до соціальної роботи та соціального забезпечення в Європейському Союзі виступила Глобальна програма (*Global agenda*), яка була розроблена трьома організаціями: Міжнародною федерацією соціальних працівників, Міжнародною асоціацією шкіл соціальної роботи та Міжнародною радою з соціального забезпечення. Основними завданнями програми на період 2012–2016 років виступили: сприяння соціальній та економічній рівності; сприяння гідності та цінності людей; робота, спрямована на сталість навколишнього середовища; посилення визнання важливості людських стосунків. Робота над впровадженням Глобальної програми здійснювалась на трьох рівнях: безпосе-

редньо на рівні організацій-засновниць, громад та міжнародних організацій таких як ООН та інших [13].

Серед спільних рис країн-членів ЄС можна виділити активне залучення місцевих громад до вирішення соціальних питань. Збільшується роль місцевої громади у наданні послуг клієнтам та тим, хто їх потребує, а кількість великих закладів для осіб з інвалідністю та проблемами зі здоров'ям зменшується. Система соціальної допомоги все більше орієнтується на підтримку самого клієнта та його близького оточення, адже члени сімей все ще залишаються основними джерелом його підтримки. Це дозволяє насамперед зменшити витрати держави на соціальне забезпечення, а також дозволити людині перебувати у колі знайомого оточення.

Спостерігається також тенденція до зменшення ролі державних організацій у сфері охорони здоров'я та надання соціальних послуг, а також диверсифікація все існуючих їх постачальників. Це, насамперед, пов'язано з прагненням Європейського Союзу до відкриття доступу країн-членів до національних ринків послуг та збільшення конкуренції серед організацій, які надають послуги, з метою зменшення їх монополістичного становища у цих сферах та підвищення стандартів життя населення [14].

В Європейському Союзі створюються також спільні ініціативи та програми у соціальній сфері, які поширюються на всіх його учасників, наприклад, система сертифікації якості «Європейська якість в сфері соціальних послуг» [20]. Система має дві складові: програма «Гарантування якості» – добровільна зовнішня незалежна сертифікація якості соціальних послуг, які надаються постачальниками, а також постійно вдосконалюються шляхом визнання навчання, сертифікації та консультаційних послуг, а також програма «Досконалої якості», яка виявляє та заохочує «майстерність і передові практики в соціальній сфері» серед постачальників послуг [20].

Відбувається також зростання кількості соціальних працівників, які працюють в неурядових організаціях або які є незалежними соціальними працівниками, яких залучають неурядові або державні організації для надання певного переліку послуг клієнтам. Зазначена тенденція характерна для країн, де відбувається зменшення або економія державних витрат на соціальне забезпечення населення. Також це пов'язано з великим робочим навантаженням в організаціях та зменшенням часу на взаємодію між соціальним працівником та клієнтом [16].

Проте держава може відшукувати додаткові фінансові можливості для задоволення її соціальних обов'язків. Варто зазначити, що незважаючи на світову економічну кризу 2007–2009 років, витрати на соціальний захист у країнах Європейського Союзу не зменшилися, але і почали зростати [4].

Країни Євросоюзу диверсифікують ресурси, потрібні для виконання своїх соціальних зобов'язань. Серед ресурсів, які використовують держави є соціальні збори, які покладаються на працівників та роботодавців, загальне оподаткування та певні платні послуги. Кількість безкоштовних послуг для клієнтів залежить від держави. Так, у Великобританії, попри

те, що існує загальна безкоштовна медична допомога, деякі види медичної допомоги, наприклад, довготермінова медична допомога, деякі стоматологічні послуги та медикаменти, потребують певного рівня оплати від клієнтів. У Великобританії система охорони здоров'я майже повністю фінансується за рахунок загального оподаткування (приблизно 52 %) та внесків роботодавців (приблизно 18 %). В Данії, наприклад, майже 75 % покривається за рахунок загального оподаткування і близько 10 % – за рахунок внесків роботодавців. В Естонії ситуація діаметрально інша – 80 % покривається за рахунок внесків роботодавців та 18 % – за рахунок загального оподаткування [4].

Попри загальну тенденцію до уніфікації системи соціальної роботи та соціального забезпечення, а також до однакового розуміння цінностей, які покладені в основу функціонування ЄС, все ще існують регіональні відмінності у реалізації соціальної політики і розуміння функцій соціального працівника у конкретних країнах-членах Європейського Союзу. Зазначені вище тенденції спричинили виникнення нового терміну «соціальний професіонал» (*social professional*), який охоплює соціальних працівників, соціальних педагогів та аніматорів. Проте розуміння функціональної сутності термінів різниться. Так, наприклад, у Іспанії соціальні педагоги – це спеціалісти, які працюють у загальноосвітніх школах або інших освітніх інституціях та надають консультації або проводять оцінку потреб дітей, які перебувають в освітньому середовищі. У Франції, аніматори – це спеціалісти, які займаються молодіжною роботою, використовуючи мистецькі та спортивні заходи [11; 16; 19].

Для всіх країн-членів ЄС характерна тенденція до збільшення свободи у прийнятті рішень та відповідно до цього більшої відповідальності, яка покладається на самого клієнта. Відбувається персоналізація потреб: існує тенденція до надання можливості клієнтам самим обирати ті послуги, які потрібні або ті, які вони хотіли б контролювати. Зазначена тенденція доповнюється використанням клієнтами засобів з самооцінки діяльності та наданням їм певного обсягу коштів для самостійної оплати обраних послуг [18].

На рівні ЄС заохочуються та широко практикуються підходи із сприяння розвитку самопомогі населення та підтримка ініціатив, які виникли у громадах. Це в свою чергу впливає на зміну традиційних ролей та функцій соціального працівника під час роботи з клієнтами у громаді. Відбувається також залучення соціальних працівників до сфер діяльності, які раніше не були для них характерні. Наприклад, наголос на розвитку «соціального підприємництва» у Європі дозволяє соціальними працівниками готувати окремих осіб або груп осіб до започаткування та ведення власної справи, як методу боротьби з безробіттям. Соціальна робота з сім'ями біженців та мігрантів, які мають іншу культуру та релігію, також вимагатиме нових вмінь від соціальних працівників [11; 16; 19]. Таким чином, сутність та підходи до соціального забезпечення, реалізації соціальної роботи, а також роль та функції соціальних працівників змінюються, щоб відповідати викликам часу.

У країнах-членах ЄС поширюється тенденція до заохочення процесу активного старіння та солідарності між поколіннями. Активне старіння та солідарність між поколіннями полягає у створенні умов та наданні «допомоги людям залишатися відповідальним за своє життя настільки довго, наскільки це можливо, коли вони старіють і, де це можливо, допомагати робити свій вклад у розвиток економіки і суспільства», а також мати можливість жити гідно, як повноцінний член суспільства [10]. Зазначені процеси вимагають збалансованого розподілу ресурсів і можливостей між поколіннями. Очікується, що у період між 2010 і 2060, кількість людей старше 65 років зросте з 17,4 % до 29,5 % від загальної чисельності населення, а кількість людей старше 80 років досягне 12 %. Також очікується скорочення працездатного населення на 14,2 % [10]. Чим довше людина може бути активною, залишатись працювати та бути здоровою, тим довше вона буде самостійною, і тим менше ресурсів буде витрачати держава на вирішення її соціальних проблем, що є вигідним для держави [6; 9; 21].

Ще одна проблема, яка змінила орієнтири соціальної політики ЄС, це велика кількість біженців та мігрантів. Особливої актуальності проблема здобула після початку війни в Афганістані та Сирії. У 2016 році країни Європейського Союзу надали притулок 710 400 особам, з яких 405 620 приїхали з Сирії [1]. Слід зазначити, що соціальна політика та соціальні працівники, як ті, хто безпосередньо її реалізує на локальному рівні, повинні були терміново знаходити нові шляхи роботи з такою категорією клієнтів. Очікується, що мігранти можуть позитивно вплинути на ринок праці в ЄС та покращити проблему, пов'язану зі старінням населення країн-членів. У той самий час, від влади вимагається швидкі дії з інтеграції та адаптації новоприбулих до вимог ринку праці та місцевої культури. Адже різні культурні та релігійні цінності можуть сприяти радикалізації суспільства та стати причиною конфліктів. Соціальна підтримка та адаптація біженців та мігрантів вимагає додаткового фінансового навантаження на систему соціального захисту країн-ЄС. Окрім цього, вихід Великобританії з Європейського Союзу теж ускладнює ситуацію у соціальній сфері.

Зважаючи на вищезгадані питання у системи соціального забезпечення є декілька варіантів розвитку, які також можуть відбуватись одночасно. Одним з варіантів є заощадження ресурсів у країнах з найбільшою кількістю біженців разом з їх якнайшвидшою інтеграцією у суспільство. Частково прикладом зазначеного варіанту може слугувати Німеччина.

У 2016 році уряд Німеччини оголосив про намір створення додаткових 100,000 нових низькооплачуваних робочих місць для осіб, які шукають притулок у країні. Такі робочі місця повинні були сприяти в подальшому інтеграції біженців у звичайний ринок праці. У той самий час біженці отримували безкоштовне житло, а також соціальну допомогу, яка повинна була покрити витрати на харчування. Проте у грудні 2016 року безробіття серед біженців сягнуло близько п'ятдесяти відсотків. Основною перешкодою для отримання роботи стала відсутність знання німецької мови. Для вирішення цієї проблеми була створена дворічна програма під назвою «Перспективи для молодих біженців», яка фінансово підтримує місцеві професійно-технічні освітні центри. Центри надають біженцям можливість протягом шести місяців отримати навички виробничої професії, а також відвідувати заняття з мови та соціальної інтеграції. Також відбуваються і зміни у системі вищої освіти, наприклад, створюються освітні програми для біженців при університетах, які отримали певний науковий ступінь у своїй країні та хочуть розпочати навчання у Німеччині [15].

Проте певне скорочення у системі соціального захисту все рівно намічається. У жовтні 2016 Німеччина прийняла до розгляду законопроект згідно якого мігранти зможуть отримувати соціальну допомогу тільки після 5 років перебування у країні, а не 6 місяців перебування, як це було раніше [7].

Висновки. Таким чином, стан соціального забезпечення, ролі соціальних працівників та функції соціальної роботи в країнах ЄС буде стрімко змінюватись. Очікується, що рівень соціального забезпечення населення або залишиться незмінним, або буде зменшуватись. Також, очікується, що соціальні працівники будуть виконувати функції, пов'язані з клієнтами, які є відсутніми або не поширеними для них зараз. Наприклад, розвиток навичок, пов'язаних з відкриттям власного бізнесу клієнтами або створенням груп самодопомоги у громадах. Також дедалі відчутнішу роль в соціальній роботі відіграватиме розуміння мультикультурної комунікації та засад релігійної толерантності. Ймовірною тенденцією може виступити делегування державними установами все більших обсягів роботи з клієнтами неурядовим організаціям та волонтерам. Зазначене з однієї сторони дозволить надавати більш потрібну та адресну допомогу клієнтам, але з іншої сторони вимагатиме створення нових процедур моніторингу якості та ефективності наданих послуг.

Список використаних джерел

1. Європейська правда. Минулого року ЄС прихистив удвічі більше біженців, ніж у 2015-му – Євростат. 26 квітня 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/04/26/7065047/>
2. Європейська соціальна хартія. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 03.05.1996 № ETS N 163. Офіційний вісник України від 18.10.2006 2006 р., № 40, стор. 37, стаття 2660.
3. Петров Р. А. Транспозиция «acquis» Европейского Союза в правовые системы третьих стран: Монография. – К. : Истина, 2011. – 384.
4. Begg I., Mushövel F., Niblett R. The Welfare State in Europe: Visions for Reform. The Royal Institute of International Affairs: Chatham House. – 2015. – P. 29

5. Bennett F., Ruxton S. Common social values in the European Union: stocktaking, with a focus on social inclusion and social protection. For Luxembourg Presidency of the Council of the European Union. June 2015. – P. 45
6. Council of the European Union. Council Declaration on the European Year for Active Ageing and Solidarity between Generations (2012): The Way Forward. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2017468%202012%20INIT>
7. Davis A. Refugees are struggling to navigate Germany's apprenticeship system. [Електронний ресурс] PRI and GlobalPost. February 16, 2017. – Режим доступу : <https://www.pri.org/stories/2017-02-16/refugees-are-struggling-navigate-germanys-apprenticeship-system> EQUASS_Annual_Report_2015_Web.pdf
8. European Commission. Refugee crisis in Europe. European Union/ECHO. [Електронний ресурс]. European civil protection and humanitarian aid operations. June 20, 2016.. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/echo/refugee-crisis_en
9. European Commission. 2012 to be the European Year for Active Ageing. Employment, Social Affairs & Inclusion. September 07, 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=89&langId=en&newsId=860>
10. European Commission. Active ageing. Employment, Social Affairs & Inclusion. 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1062>
11. Fullana J., Serra C., Pallisera M. The social professions in Spain: past and present // European journal of social education. – 2011. – Vol. 20/21., P. 35–45.
12. Hermann C., Mahnkopf B. The Past and Future of the European Social Model. Institute for International Political Economy Berlin: HWR Berlin, 2010 – P. 26.
13. International Federation of Social Workers. The Global Agenda for Social Work and Social Development. 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ifsw.org/get-involved/agenda-for-social-work/>
14. Jones D. International Social Work and Social Welfare: Europe // The Encyclopedia of Social Work: National Association of Social Workers and Oxford University Press USA. – 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://socialwork.oxfordre.com/view/10.1093/acrefore/9780199975839.001.0001/acrefore-9780199975839-e-568>.
15. Kasinof L. Refugees Paid One Euro an Hour by German Employment Program. Coda Story. 16 Feb 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://codastory.com/migration-crisis/integration-issues/german-employment-program-for-refugees-pays-one-euro-an-hour-sometimes-less>
16. Lawrence S., Lyons K. Social Work and Social Services in Europe – a changing landscape // Cuadernos de Trabajo Social. – 2013. – Vol. 26-2. – P. 371–383.
17. Munday B. European social services: A map of characteristics and trends // Council of Europe: University of Kent. – 2003. – P. 21
18. Needham, C. «Personalization: From story-line to practice // Social Policy and Administration. 2011. – Vol.45(1), P. 54-68.
19. Siurala L., Coussée F., Suurpää L. The history of youth work in Europe: Autonomy through dependency: Histories of cooperation, conflict and innovation in youth work. – Council of Europe: 2016. – Vol. 5. P. 190. – P.142–145.
20. The European Quality in Social Services (EQUASS). Annual report 2015 // The European Platform for Rehabilitation: Belgium. – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.equass.be/equass/images/>
21. Walker, A. Maltby, T. Active ageing: A strategic policy solution to demographic ageing in the European Union. International Journal of Social Welfare. – 2012. – Vol. 21: P. 117–130

Д. В. Сай,

канд. пед. наук, старший преподаватель, ЧНУ ім. П. Могили, г. Николаєв, Україна

К ВОПРОСУ СОВРЕМЕННЫХ ТЕНДЕНЦИЙ РАЗВИТИЯ СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ И СОЦИАЛЬНОЙ РАБОТЫ В ЕВРОПЕЙСКОМ СОЮЗЕ

В статье рассматриваются современные тенденции развития социального обеспечения и социальной работы в Европейском Союзе. Раскрываются вопросы адаптации и изменения системы социального обеспечения и функций социальной работы в связи с новыми мировыми вызовами в странах-членах ЕС: мировой экономический кризис, беженцы и мигранты из Афганистана и Сирии, экологические обязательства стран-членов ЕС, старение населения, тому подобное.

Ключевые слова: социальное обеспечение; социальная работа; социальное государство; ценности; Европейский Союз.

D. V. Say,

PhD, Department of social work, public administration and pedagogics, Petro Mohyla Black Sea National University, Mykolayiv, Ukraine

ON THE QUESTION OF MODERN TRENDS IN SOCIAL WELFARE AND SOCIAL WORK IN THE EUROPEAN UNION

The article discusses current trends in social welfare and social work in the European Union. The questions of the adaptation and changes in the social welfare system and social work functions are discussed in connection with new global challenges in the EU countries: the global economic crisis, refugees and migrants from Afghanistan and Syria, environmental commitments of the EU member states, aging population, etc.

Key words: social security; social work; social state; values; the European Union.

Рецензенти: *Мещанинов О. П.,* д-р пед. наук, профессор;
Коваль Г. В., д-р наук з держ. упр., в.о. професора.

© Сай Д. В., 2017

Дата надходження статті до редколегії 28.03.17